

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 821/2023
18.04.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Зорана Хаџића и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Александар Мајкић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије – Министарство правде, коју заступа Државно правобранилаштво, са седиштем у Београду, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 716/22 од 02.03.2022. године, у седници одржаној 18.04.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 716/22 од 02.03.2022. године у ставу другом и трећем изреке.

ОДБИЈАЈУ СЕ, као неосновани, захтеви странака за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 24502/20 од 29.09.2021. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужена да му на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због неоснованог лишења слободе исплати износ од 2.820.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 29.09.2021. године као дана пресуђења, до исплате. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове поступка у износу од 73.500,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 716/22 од 02.03.2022. године, ставом првим изреке, потврђена је пресуда Првог основног суда у Београду П 24502/20 од 29.09.2021. године у делу става првог изреке којим је одбијен као неоснован тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због неоснованог лишења слободе исплати износ од 2.540.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 29.09.2021. године као дана пресуђења до исплате и у том делу жалба тужиоца је одбијена као неоснована. Ставом другим изреке, преиначена је пресуда Првог основног

суда у Београду П 24502/20 од 29.09.2021. године у преосталом делу става првог изреке, тако што је обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због неоснованог лишења слободе исплати износ од 280.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 29.09.2021. године као дана пресуђења до исплате. Ставом трећим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу другом изреке пресуде Првог основног суда у Београду П 24502/20 од 29.09.2021. године тако што је обавезана тужена да тужиоцу накнади трошкове поступка у износу од 174.100,00 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, става другог и трећег изреке, како произлази из образложења, тужена је изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права.

Тужилац је поднео одговор на ревизију.

Врховни суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 10/23) и утврдио да ревизија тужене није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, против тужиоца је вођен кривични поступак пред Вишим судом у Београду због кривичног дела разбојништво из члана 206. став 2. у вези са ставом 1. КЗ РС. Решењем Вишег суда у Београду Ки 244/13 од 05.04.2013. године тужиоцу је на основу члана 142. став 1. тачка 3. ЗКП одређен притвор, који се рачуна од 03.04.2013. године када је лишен слободе. Притвор је тужиоцу продужаван по истом основу у три наврата, све до доношења решења К 422/13 од 09.01.2014. године када му је притвор укинут, јер је пресудом К 422/13 од 09.01.2014. године тужилац ослобођен оптужбе да је извршио кривично дело за које је оптужен, али је ова пресуда укинута пресудом Апелационог суда у Београду. У поновном суђењу окривљени АА на два претреса није приступио и за њим је расписана потерница. Тужилац није приступио ни на претрес одржан 26.02.2016. године када се по одлуци Трећег основног суда у Београду К 538/14 налазио у кућном притвору. Пресудом Вишег суда у Београду К 740/14 од 09.07.2015. године, која је потврђена пресудом Апелационог суда у Београду Кж1 1235/15 од 09.12.2015. године тужилац је ослобођен оптужбе да је извршио кривично дело разбојништва. Тужилац је био лишен слободе у периоду од 03.04.2013. године до 09.01.2014. године, укупно 282 дана. Тужилац је 25.03.2016. године министарству надлежном за послове правосуђа поднео предлог ради постизања споразума о постојању штете, врсти и висини накнаде али тужена на овај захтев тужиоца није одговорила.

На основу овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је закључио да тужилац нема право на накнаду штете због неоснованог лишења слободе, јер у смислу члана 200. ЗОО није доказао да је ова штета настала, што се једино могло доказати саслушањем тужиоца који се једино могао изјаснити на који начин је неосновано лишење слободе психички утицало на њега. Без извођења доказа саслушањем тужиоца није се могло утврдити да ли је штета чију накнаду тужилац тражи уопште настала,

нити њена висина, јер она зависи од субјективног доживљаја тужиоца услед укупног стресног стања изазваног повредом слободе, угледа, части и других права личности.

Другостепени суд је прихватио изложено становиште првостепеног суда да правилна накнада штете због неоснованог лишења слободе зависи од коначног исхода кривичног поступка, где је тужилац правноснажно ослобођен од оптужбе да је извршио кривично дело разбојништва, да притвор у трајању од 282 дана није био оправдан осуђујућом пресудом, те да је услед изостанка субјективних околности (изостало саслушање тужиоца као странке) правилно одбијен тужбени захтев на име накнаде нематеријалне штете, за претрпљене душевне болове због неоснованог лишења слободе у износу од 2.540.000,00 динара. Међутим, другостепени суд је имао у виду објективне околности случаја, дужину трајања притвора, врсту и тежину кривичног дела која је тужиоцу стављена на терет, тужичеву ранију осуђиваност, као и остале околности у вези са кривичним поступком, те животну доб тужиоца, закључивши да ове објективне околности случаја оправдавају досуђење правичне новчане накнаде за душевне болове које је тужилац претрпео због неоснованог лишења слободе у износу од 280.000,00 динара, за који износ је првостепена пресуда преиначена.

Неосновано је по налажењу Врховног суда ревизијом истакнуто да је материјално право од стране другостепеног суда погрешно примењено приликом утврђења права и одмеравања висине правичне новчане накнаде нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе.

Висина новчане накнаде нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе утврђује се у складу са одредбом члана 200. Закона о облигационим односима (ЗОО) и има за циљ сатисфакцију због Уставом заштићених права и слобода, каква су слобода и права личности. Душевни болови због повреде слободе и права личности представљају јединствен вид штете који обухвата све штетне последице везане за личност оштећеног проистекле из неоснованог лишења слободе. Накнаду штете суд одмерава узимајући у обзир све објективне и субјективне околности, као што су трајање лишења слободе, тежина и природа кривичног дела које је оштећеном стављено на терет, углед који је оштећени уживао у својој животној и радној средини, животна доба оштећеног и породично стање у време лишења слободе, занимање и друге чиниоце који утичу на природу, тежину и трајање душевних болова изазваних лишењем слободе.

Имајући у виду све утврђене објективне околности релевантне за одмеравање висине накнаде нематеријалне штете животну доб тужиоца, природу кривичног дела које је тужиоцу стављено на терет, дужину трајања притвора од 282 дана, Врховни суд налази да је правилно другостепени суд утврдио накнаду за овај вид нематеријалне штете у износу од 280.000,00 динара. Наведени износ одговара значају повређеног добра и циљу коме служи та накнада, јер би досуђење већег износа погодовало тежањама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом у смислу члана 200. став 2. Закона о облигационим односима.

Ни осталим наводима у ревизији, које је овај суд такође ценио, не доводи се у сумњу правилност побијане одлуке, због чега их посебно није образложено.

Правилна је и одлука о трошковима поступка донета сагласно одредбама чл. 153, 154. и 165. став 2. ЗПП, имајући у виду вредност предмета спора и успех тужиоца у парници.

Тужена није успела у ревизијском поступку, а подношење одговора на ревизију није било нужно и неопходно, због чега странкама, сагласно одредбама чланова 153. и 154. ЗПП, нису досуђени тражени трошкови овог поступка.

Из изнетих разлога, на основу одредбе члана 414. став 1. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Весна Субић,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић